

Floristické nálezy v Českomoravském meziohří z exkurzí Katedry botaniky PřF UK z 90. let 20. století

Floristic records in the Českomoravské meziohří hills from excursions of the Department of Botany, Charles University Prague from the 1990s

Pavel K o v á ř

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Benátská 2, 12801 Praha 2; e-mail: pavel.kovar@natur.cuni.cz

Abstract

This contribution to the flora of the ecologically heterogeneous Českomoravské meziohří hills, Czech Republic, includes records of 394 plant species and/or subspecies from 120 localities. This set of regional floristic data was initially not intended for publication because of its origin from differently aimed projects. Field sampling was carried out during the 1990s. However, many changes in the landscape during the following twenty years have led us to publish these relatively old data. The specific character of students excursions focused primarily on community ecology, biotope naturalness and demonstration of habitats important for nature protection lead to the discovery of several taxa (e.g. *Carex* sp., *Rubus* sp., *Tetragolobus maritimus*, *Cirsium heterophyllum*, *Veronica filiformis*, etc.) interesting from this point of view. Comments on these species are summarised at the end of this contribution.

Key words: floristic records, Českomoravské meziohří-Hills, Czech Republic

Nomenklatura: Kubát et al. (2002)

Úvod a metodika

Materiál pro území vymezené v rámci regionálně fytogeografického členění ČR, okres Českomoravské meziohří, je odvozen od několika ekologických projektů z počátku zavádění grantových systémů v 90. letech minulého století (cíle projektů v hydroekologicky významné oblasti evropského rozvodí jsou zřejmě z názvů uvedených v Poděkování). Tyto „pionýrské“ projekty byly koncipovány jako výzkumně-vzdělávací pro studenty tehdy nově se rodícího magisterského curricula na PřF UK. Byly doplňkem vznikající soustavy přednášek a kursů s ideou obnovy „humboldtovského“ pojetí univerzity, kde jsou výuka a terénní výzkum propojeny. Floristické údaje jsou v nich vedlejším produktem a původně nebyly zamýšleny jako publikační cíl. Tomu odpovídá z pohledu dnešních požadavků možná ne zcela konzistentní charakter sběru dat (patrně nejbliže mají k údajům

získaným na floristických kursech ČBS). Nicméně, závažné proměny krajiny po uplynutí zhruba dvou dekád, s nimiž zjevně souvisí úbytek řady stanovišť, společenstev, druhů, a souběžné expanze či invaze taxonů využívajících antropogenní změny, přesvědčily autora o smysluplnosti pokusu floristický příspěvek sestavit.

Přehled exkurzí

Studentské mikrobusové exkurze, které proběhly v letech 1994–1996, byly koncipovány tak, aby zachycovaly geologické a hydroekologické poměry okresu Českomoravské meziohří, prezentovaly vazby společenstev na biotopové podmínky a zároveň umožnily zjistit stav zdejších významných krajinných prvků, VKP (Faltysová et al. 1992, 1993–1994), z nichž část se dnes kryje s přírodními rezervacemi (další VKP byly na PR navrženy včetně návrhů péče, ale k realizaci nedošlo, např. Bureš 2001). Některé exkurze s menším počtem účastníků, zpravidla vyhraněných zájemců, se uskutečnily s využitím veřejné dopravy a dále jako pěší trasy, nejen v uvedeném časovém rozmezí, ale i později (jak uvedeno u lokalit).

7. – 8. 6. 1994: Litomyšl, Přívrat, Rybník, Třebovice, Zádolka, Třebovské stěny, Kozlovský kopec, Lanšperk, Vadětín, Libchavy, Brandýs nad Orlicí, Jiskrovo údolí, Perná, Hrádek, Ústí nad Orlicí.

29. – 30. 6. 1994: Svitavy, pramenná oblast řeky Svitavy, Mikuleč, Černý rybník, Psí kuchyně, Kozlov, Člupecké údolí, Zhoř.

21. – 23. 6. 1995: Moravská Třebová, Loučky, Hřebečovský hřbet, Roh, Mladějov, Anenská Studánka, Litice nad Orlicí, Česká Rybná, Sopotnice, Hájek, Sudslava, Lhota, Potštejn, Koldín, Hemže, Choceň.

21. – 24. 6. 1996: Litice nad Orlicí, Česká Rybná, Potštejn, Modlivý důl, Rybník, Srnov, Palice, Třebovice, Opatov, Mendryka, Janov, Litomyšl, Hejnice, Žampach, Letohrad.

15. – 17. 6. 1997: Letohrad, Dolní Dobrouč, Dolní Čermná, Jakubovice, Ostrov, Třebovské stěny, Skuhrov, Hliníky u České Třebové, Opatov, Černý rybník, Nový rybník, rybník Hvězda, Třebovice.

Seznam účastníků

Daniel Abazid, Jiří Brabec, Veronika Dlouhá, Petr Dostál, Radka Freiová, Hana Grundová, Jiří Hadinec, Petr Havlíček, Radim Hédl, Jan Holec, Zdeňka Hybšová, Kamila Chaloupková, Petra Janoušková, Petr Karlík, Andrea Kolmanová, Jaroslava Koppová, Petr Köppl, Michaela Kratinová, Tomáš Kučera, Petr Kulíšek, Pavel Lustyk, Vladimír Melichar, Ludmila Němcová, Renata Pohlová, Kateřina Scharffová, Daniela Skořepová, Petra Soušková, Jan Suda, Ota Šída, Pavel Špryňar, Martin Tetera, Tomáš Tichý, Dana Vagnerová a Ondřej Vítek.

Speciální exkurze

Na uvedené studentské exkurze navázaly další, které by se daly označit jako speciální a logicky jsou do souboru přiřaditelné s ohledem na doplnění dat v prostorovém i časovém

rámci tohoto příspěvku. Především jde o exkurze zaměřené na ostružiníky, které vedl monograf rodu *Rubus*, dr. Josef Holub, a doprovázeli jsme ho s J. Hadincem, P. Havlíčkem, případně s T. Kučerou (20. – 22. 9. 1996, 3. – 6. 10. 1997). Realizovaly se automobilem, a proto jde zpravidla o liniově vymezené úseky (dostí často lemových či plášťových porostů poblíž trasy). Kromě uvedeného časového rámce 90. let 20. století příspěvek zahrnuje výjimečně dvě exkurze (2001, 2002) přesahující do dalšího desetiletí. Důvodem je cíl těchto exkurzí, které doplňují předchozí záznamy – jedná se o data 16. 6. a 24. 7. 2001, a 22. 6. 2002, jak je uvedeno u konkrétních lokalit, přičemž v řadě případů jde o opakované návštěvy, především kvůli ověření některých nálezů z předešlých exkurzí.

Zdroje a zpracování dat

Hlavním faktickým zdrojem při sestavování rukopisu byly dílčí zprávy pro konečné zpracování závěrečných projektových výstupů od floristicky zkušených účastníků exkurzí, kteří nebyli vytíženi výkladem nebo organizováním jiných projektových činností v terénu.

V podstatě šlo o přepsané zápisky z notesů (J. Hadinec, P. Špryňar) a autorovy dílčí záznamy (včetně případných fytoecologických snímků). Pokud se v zápisech vyskytly jakékoli pochybnosti o určení rostlin signalizované značením, záznam nebyl do příspěvku zařazen. Při exkurzním způsobu prospekce terénu se samozřejmě vyskytly lokality druhově bohaté a také lokality, které bylo užitečné zaznamenat pro výskyt jen jednoho nebo dvou druhů (viz některé případy v Poznámkách níže). Souřadnice lokalit byly vyhledány pomocí internetového serveru *Mapy.cz*, dostupného na adrese <http://www.mapy.cz>. V případech, kdy se jednalo o liniovou trasu (např. u „ostružiníkových exkurzí“), byly souřadnice dohledány pro několik identifikačních bodů.

Bohužel po dlouhém časovém odstupu chybí přehled o herbářových dokladech, jež někteří z účastníků s velkou pravděpodobností sebrali. Jisté je, že vybrané druhy dokladovány byly (J. Hadinec, P. Špryňar) a některé jsou dle všeho uloženy v pražských univerzitních sbírkách (PRC). Ovšem pouze výjimečně je to indikováno v prepisech z terénních zápisníků (např. *Potamogeton acutifolius* nebo *Dryopteris cf. expansa* na Opatovsku, *Pyrola media*, *Galium rotundifolium*, *Trifolium aureum* v prostoru Rohozné a Stašova, leg. P. Špryňar, 25. 7. 1996, PRC). V současné době však bohužel pracovní kapacita v PRC neumožňuje extenzivnější pátrání po dokladech z těchto exkurzí. Nadto byla řada sběrů z Českomoravského meziohří dodána do PRC v letech pozdějších (také mnou osobně, aniž bych si o tom vedl evidenci; např. se to týká dnes v území poměrně běžné, ale stále přehlížené a minimálně dokladované *Cardamine hirsuta*, jejíž výskyt se také v exkurzních zápisech z 90. let objevuje). Řada druhů včetně těch, které jsou jmenovány v tomto odstavci, není tedy do souboru zařazena (po čase potřebném k dohledání herbářových dokladů tam, kde je to možné, by mohly být potvrzené nálezy přiřazeny do navazujícího floristického příspěvku pro období od roku 2000 do současnosti).

Tím, že od sběru dat k jejich zveřejnění uplynula přibližně dvě desetiletí, nastává situace, že některé nálezy nejen že jsou ověřením starších údajů z literatury, ale mohly být

publikovány už v následujícím období jinými autory, kteří v území botanizovali (i v takových případech, kdy nešlo o prvoňálezy, jsem přesvědčen, že zveřejnění výskytů z té doby význam má).

Seznam lokalit

1. Choceň: svahové, kumulační a přilehlé podsvahové partie slínovcových stěn PR Peliny, zhruba 300 m SV od podchodu pod železniční násep trati, 100 od západního okraje slepého ramene Tiché Orlice, 49°59'57" N, 16°14'17" E, 23. 6. 1995 a 20. 9. 1996.
2. Mítkov (bývalý mlýn na Tiché Orlici, dnes penzion): úsek údolní trasy podél opukových výchozů a osepů po severní straně železnice od tůně Mariánské jezero (50°00'03" N, 16°14'38" E) po domek při železničním přejezdu V od Mítkova (50°00'01" N, 16°14'59" E, 23. 6. 1995, 22. 9. 1996 a 20. 6. 1999.
3. Brandýs nad Orlicí (pod osadou Orlík, součástí obce Sudislav): zalesněné svahy s lesním lemem a pásem luční nivy při Tiché Orlici u pomníku J. A. Komenského, 49°59'50" N, 16°17'20" E, 8. 6. 1994, 13. 8. 1995 a 20. 6. 1999.
4. Brandýs nad Orlicí: suťový les kolem ostrohu se zříceninou hradu Brandýs (Brandýsek), 50°00'02" N, 16°17'26" E, 8. 6. 1994, 13. 8. 1995 a 22. 9. 1996.
5. Brandýs nad Orlicí: Jiskrovo údolí, zářez Dolenského potoka s výskytem travertinů táhnoucí se SV od Brandýsa nad Orlicí (50°00'14" N, 16°17'45" E) ke vsi Rozsocha (50°01'12" N, 16°19'16" E), 8. 6. 1994.
6. Perná: mokřad v litorálu Panského rybníka na severní straně železniční trati a zazemněné slepé rameno na jižní straně železničního náspu včetně kontaktní zóny s náspem, mezi Brandýsem nad Orlicí a Bezprávím (Klopoty), 49°59'43" N, 16°18'42" E, 8. 6. 1994, 20. 6. 1999 a 16. 6. 2001.
7. Hrádek (u Ústí nad Orlicí): suťový les na jižním břehu Tiché Orlice s okrajem říční nivy na protějším břehu, 49°58'25" N, 16°20'8" E, 8. 6. 1994, 20. 9. 1996 a 20. 6. 1999.
8. Řetůvka: údolí potoka Husí krk v úseku od severozápadního cípu obce (49°57'31" N, 16°20'30" E) po okolí náhonu bývalého mlýna – penzionu Koliba (49°57'55" N, 16°20'21" E), zahrnující nivu potoka a stěny s opukovými výchozy, 8. 6. 1994.
9. Ústí nad Orlicí: západní část kolejiště – od západní strany historické nádražní budovy (49°58'17" N, 16°22'39" E) po malý lom u kolejiště v ohybu cesty vedoucí od Kubincova vrchu ke starému kerhartickému hřbitovu (49°58'21" N, 16°22'14" E), 8. 6. 1994.
10. Ústí nad Orlicí: slínovcové stěny („bílé stráně“) u železničního nádraží pod Kubincovým vrchem, 49°58'18" N, 16°22'53" E, 8. 6. 1994.
11. Rviště (část obce Orlické Podhůří): údolí potoka mezi obcemi Perná (50°00'12" N, 16°18'54" E) a Rviště (50°00'23" N, 16°20'07" E) včetně lesních okrajů na svazích, 8. 6. 1994.
12. Perná: vrch Zátvor (496 m), bučina a přilehlá louka 0,5 km JV od obce, 50°00'11" N, 16°19'46" E, 8. 6. 1994 a 22. 9. 1996.
13. Říčky (část obce Orlické Podhůří): zalesněné úbočí s okrajovým lemem vrchu Podhoří (526 m) na jižním okraji obce, 49°59'17" N, 16°21'35" E, 8. 6. 1994.
14. Dolní Libchavy: obhospodařovaná louka (49°59'44" N, 16°22'50" E) přecházející ve slatinný mokřad s křovinatým lemem nad největším ze tří kaskádovitě uspořádaných rybníčků, dále přibližně 600 m podél potoka pramenícího 800 m SV od Říček a obtékajícího ze severu vrch Horka (Hůrka, 386 m) do Dolních Libchav (49°59'39" N, 16°23'20" E), 8. 6. 1994 a 20. 9. 1996.
15. Oldřichovice (část obce Ústí nad Orlicí): PR Údolí Sejfů, zářez Vadětinského potoka při vstupu do lesa po cestě na jihozápadním úbočí vrchu Vadětín (523 m), 49°59'19" N, 16°24'59" E, 8. 6. 1994 a 5. 10. 1997.

16. Černovír (část obce Ústí nad Orlicí): svahový les Lilie na jižním úbočí Vadětina, nad silnicí Oldřichovice – Černovír, 49°59'21" N, 16°25'46" E, 8. 6. 1994 a 20. 9. 1996.
17. Lanšperk (část obce Dolní Dobrouč): vrch se zříceninou hradu Lanšperk na levém břehu Tiché Orlice, 49°59'40" N, 16°27'17" E, 8. 6. 1994.
18. Sopotnice: subxerothermní přerušovaný travnatý lem podél polní cesty svažující se k obci, v úseku od ohybu Českorybenského potoka 1 km SV od obce (50°04'13" N, 16°21'02" E) přes křížení s potokem Rybná (50°04'03" N, 16°20'44" E) k okraji intravilánu (50°03'55" N, 16°20'22" E), 21. 6. a 22. 9. 1996.
19. Pustiny (samota, část obce Hejnice): okolí hájovny a návrsí poblíž lesní silnice, na mírném jižním úklonu, 50°03'50" N, 16°24'20" E, 21. a 24. 6. 1996.
20. Litice nad Orlicí: prostor zříceniny hradu a blízké okolí ve směru k přemostění toku Divoké Orlice, 50°05'08" N, 16°21'06" E, 21. 6. 1994 a 23. 6. 1995.
21. Potštejn: zřícenina hradu a nezastavěné okolí hradního kužele, 50°04'40" N, 16°18'33" E, 21. 6. 1994.
22. Rybník: nivní nekosené louky podél Skuhrovského potoka, se stromovým nebo keřovým lemem na straně odvrácené od silnice, 800 m JV od České Třebové (49°53'38" N, 16°28'09" E), dále zářezem 1 km na severovýchod za polder a k ohybu údolí na sever (49°53'48" N, 16°28'55" E), 22. 6. a 22. 9. 1996, 24. 7. 2001.
23. Rybník: svahová katéna s pasekou a křovitým lemem nad cestou v údolí Skuhrovského potoka, 500 m S od lokality „V Smovč“ v úseku „Doly“, 49°54'02" N, 16°28'57" E, 22. 6. a 22. 9. 1996, 24. 7. 2001.
24. Skuhrov (část obce Česká Třebová): lesní cesta v potoční depresi Jelení důl pod vrchem Palice, 2,5 km JV od obce, 49°54'33" N, 16°30'54" E, 22. 6. 1996 a 24. 7. 2001.
25. Skuhrov (část obce Česká Třebová): okolí kóty Palice (613 m) na Hřebečovském hrbetu u Třebovských stěn, úsek cesty k rozcestí u Spálené boudy, 49°53'29" N, 16°31'22" E, 22. 6. 1996 a 24. 7. 2001.
26. Třebovice: sečená louka nad zářezem toku Třebovky ve svahu s jihozápadní orientací při polní cestě, na východním okraji obce, 200 m V od silnice spojující ves s obcí Rybník, 49°51'49" N, 16°29'58" E, 22. 6. 1996.
27. Opatovec: silniční úsek od železniční zastávky v obci (49°48'52" N, 16°29'11" E) po nekosený pás mokřadních luk při západním břehu rybníka Sychrovec (49°48'23" N, 16°28'08" E), 23. 6. 1996.
28. Mikuleč: okrajové partie kulturních smrčků SV a S od obce, 2 km JV od části obce Janov (Mendryka), 49°49'07" N, 16°25'40" E, 20. 8. 1995 a 24. 6. 1996.
29. Žampach: tůňka v pramenné oblasti potoka 500 m SZ od obce, 50°02'28" N, 16°24'52" E, 24. 6. 1996.
30. Žampach: okolí hradní zříceniny, v současnosti zarostlé lesem, 50°02'27" N, 16°25'41" E, 24. 6. 1996.
31. Pisečná: ústí údolí potoka přítékajícího od samoty Pustiny, při silnici na jihovýchodním okraji obce, 50°02'12" N, 16°27'48" E, 24. 6. 1996.
32. Letohrad: okolí barokní stavby v anglickém zámeckém parku, 50°02'06" N, 16°29'52" E, 24. 6. 1996.
33. Letohrad: železniční nádraží, kolejisté mezi nástupišti, 50°01'54" N, 16°30'25" E, 24. 6. 1996.
34. Opatov: malá tůň s okolním travinným porostem Z od železniční trati spojená s rybníkem Vidlák, 49°49'01" N, 16°28'60" E, 25. 7. 1996.
35. Opatov: lesní rozježděná plocha v cesty cca 400 m S od Černého rybníka a les mezi ní a rybníkem, včetně rybníčního litorálu, 49°49'12" N, 16°28'30" E, 29. 6. 1994 a 25. 7. 1996.
36. Opatov: malá vodní zdrž na potoce místně označovaná Rebelant, 100 m JV od stejnojmenné studánky, 300 m Z od železniční tratě, 49°49'48" N, 16°28'27" E, 25. 7. 1996.
37. Rohozná: údolí potoka s mokřady a navazujícím lesem 1 km Z od obce, J od silnice na Stašov, 49°39'41" N, 16°23'27" E, 26. 7. 1996.
38. Rohozná: cesta lesním komplexem „Poličský les“ směrem k Banínu, 49°38'58" N, 16°25'56" E, 26. 7. 1996.
39. Rohozná: při cestě lesním komplexem od Rohozné k Radiměři, V od silnice mezi oběma obcemi, 49°40'32" N, 16°25'34" E, 26. 7. 1996.

40. Banín: asi 1,5 km SSV od obce, subxerofilní trávník Z od silnice, přibližně 500 m J od křižovatky na Radiměř a Hradek nad Svitavou, 49°40'51" N, 16°28'22" E, 26. 7. 1996.
41. Dlouhá Loučka: lem polní cesty 1,5 km Z od obce (mimo turistickou značku), 49°42'05" N, 16°37'06" E, 21. 6. 1995.
42. Dlouhá Loučka: rovinatý kulturní bor se smrkem na úpatí Hřebečovského hřbetu v přechodu do svahového smíšeného lesa s postupně převládajícím bukem, jihovýchodní orientace počínajícího úbočí, 49°42'33" N, 16°36'01" E, 21. 6. 1995.
43. Hřebečovský hřbet: hřebenová partie (49°43'04" N, 16°35'08" E, po červené a zčásti v souběhu po žluté turistické značce) 800 m k rozcestí u kóty Roh (660 m) a dál sestupem 1,7 km s vyústěním na konci lesa u vsi Kamenná Horka (49°44'19" N, 16°34'24" E), 22. 6. 1995 a 20. 6. 1999.
44. Hřebeč (část obce Koclířov): příkrý východní svah v prostoru silniční serpentiny (49°45'26" N, 16°35'09" E) a lesní úsek do vzdálenosti 3 km S od osady (49°46'31" N, 16°34'43" E), 22. 6. 1995 a 20. 6. 1999.
45. Mladějov: širší zalesněné okolí mladějovské hájovny a severovýchodní svah u Mladějovského Hradiska pod pramenem Rychnovského potoka, 49°48'55" N, 16°34'37" E, 22. 6. 1995 a 20. 6. 1999.
46. Anenská Studánka: potoční údolí (po turistické značce k železniční zastávce), včetně okolí lomu, 500 m od obce, 49°51'02" N, 16°31'46" E, 22. 6. 1995.
47. Němčice (u Litomyšle): svah nad Končinským potokem s řídkým náletovým pásem dřevin pod silnicí Litomyšl – Sloupnice, 500 m JZ od obce, 49°53'19" N, 16°19'49" E, 7. 6. 1994.
48. Řetová: úzká niva potoka Husí krk, na levém břehu těsně při potoce, pod křižovatkou proti napojení silnice od osady Na Mandlu, 49°56'47" N, 16°22'41" E, 30. 6. 1994.
49. Řetová: svahové maloplošné vyvěračky se sezónním přetrváváním mokřadu, pod lesem 600 m V od obce, na vrstevnici před ohybem odlesněné plochy směřující přes návrší k Dlouhé Třebové, 49°56'23" N, 16°23'60" E, 7. 6. 1994.
50. Řetová: sušší partie svahu využívané ještě zhruba kolem poloviny 20. století jako pastvina, pod lesem 600 m V od obce, 49°56'20" N, 16°24'2" E, 7. 6. 1994.
51. Řetová: lesní mokřad v cípu lesa na kontaktu s lučným komplexem 1 km V od jižního okraje obce při trase podél lesního okraje přes návrší k Dlouhé Třebové, 49°56'10" N, 16°24'16" E, 7. 6. 1994.
52. Řetová: rybníček a mokřad „Na Bahnu“ při okraji lesa 600 m S od kostela se hřbitovem, 49°57'17" N, 16°22'59" E, 19. 6. 1997 a 4. 10. 1997.
53. Řetová: úsek podél lesní cesty po úbočí orientovaném k jihozápadu, 1 km SV od obce (49°57'08" N, 16°23'41" E) k rozhledně na Andrlově Chlumu (559 m, 49°57'36" N, 16°22'29" E), 19. 6. 1997 a 4. 10. 1997.
54. Přívrat: rybník Komárek s každoročně obnaženým dnem nad silnicí u křižovatky v obci ve směru od Zacharovce k Řetové, 49°55'38" N, 16°23'45" E, 7. 6. 1994 a 14. 8. 1997.
55. Přívrat: pásový zbytek někdejšího mokřadu v místě současného pole u cesty mezi rybníkem Komárek a Prostředním rybníkem, 49°55'47" N, 16°23'50" E, 7. 6. 1994 a 14. 8. 1997.
56. Přívrat: niva pod hrází Dolního rybníka s menší umělou vodní zdrží nad prvními domky v Řetové, 49°55'59" N, 16°23'27" E, 7. 6. 1994 a 14. 8. 1997.
57. Přívrat: při staré lesní cestě na východním úbočí svahu nad studánkou a potokem odtékajícím k východu (do mapy nezaneseným), který je od okraje lesa zatrubněn a napájí řetovský kravín, 500 m SV od lesního rozcestníku U Antonička, 49°55'56" N, 16°22'47" E, 7. 6. 1994 a 14. 8. 1997.
58. Přívrat: pramenná slatina Na volavkách s přílehlým okrajem lesa v údolí Za horama při potoce napájejícím Dolní rybník pod Malým Přívratem, 500 m JZ od pohostinství Na Presích, 49°55'31" N, 16°23'08" E, 7. 6. 1994, 21. 9. 1996 a 14. 8. 1997.
59. Přívrat: pámelníkový živý plot v ohybu cesty vedoucí od restaurace Na Presích do lesa, 49°55'54" N, 16°23'17" E, 7. 6. 1994 a 14. 8. 1997.

60. Přívrat: zalesněné východní úbočí hřebene s vrcholovou kótou 556 nad hájovnou 500 m J od obce, 500 m Z od komunikace ústící na silnici mezi Českou Třebovou a obcí Zhoř ve stoupání Kohout, 49°54'43" N, 16°23'27" E, 7. 6. 1994 a 14. 8. 1997.
61. Rybník: louka mezi tokem Třebovky a jižní výpadovkou (ulice Moravská) z České Třebové u křižovatky silnic na severozápadním okraji obce, 49°53'37" N, 16°27'38" E, 7. 6. 1994.
62. Česká Třebová: litorál rybníka u ústí Malínského potoka, lesní komplex „V Borku“ (zčásti zastavěn sídlištěm Borek – areálem sovětské okupační armády po roce 1968, na jižním okraji města), 49°52'57" N, 16°27'16" E, 6. 6. 1994 a 19. 8. 1995.
63. Semanín: jižní část litorálu Mušlového rybníka s přilehlou slatinou v pásu mezi lesními cípy při potoce, 700 m JJZ od křížení silnice s železniční tratí (u železniční zastávky Semanín), 49°50'29" N, 16°28'13" E, 7. 6. 1994 a 21. 9. 1996.
64. Semanín: spodní konec bývalé stělnice někdejších kasáren (u Borku) na jejím východním okraji, u soutoku Zádolského potoka s kanálem odvodňujícím malou nádrž, 600 m S od osady Zádolka, 49°51'12" N, 16°28'15" E, 21. 9. 1996 a 22. 6. 2002.
65. Kukle: údolíčko potoka v pramenné oblasti s vlhkou luční nivou a podmáčenou smrkovou olšinou mezi cípy lesa cca 200–500 m Z od silnice vedoucí na Mikuleč, 49°47'43" N, 16°25'19" E, 29. 6. 1994, 20. 8. 1995 a 7. 6. 1996.
66. Opatov: mokřadní louky s olšinou na potoce přitékajícím do Nového rybníka od západu, litorál při západním pobřeží nádrže, 1,5 km SZ od obce, 49°50'16" N, 16°29'04" E, 6. 7. 1996.
67. Svitavy: rákosinové mokřady mezi rybníkem Rosnička a Svitavským rybníkem na severozápadním okraji města, 49°46'07" N, 16°27'10" E, 29. 6. 1994.
68. Javorník malý rybníček a jeho bezprostřední okolí v lesním komplexu 500 m SV od obce, u komunikace vedoucí na JJV do Svitav, 49°46'54" N, 16°26'45" E, 29. 6. 1994.
69. Janov: okolí úvozové cesty vedoucí z obce k severovýchodu a po 800 m (49°51'07" N, 16°23'32" E) přecházející do lesního komplexu s vyústěním v údolí potoka 1,5 km SV od obce (49°51'16" N, 16°24'09" E), 3. 7. 1996.
70. Semanín: lesní komplex v úseku trasy zhruba 2 km dlouhé s počátkem v PR Psí kuchyně (49°50'26" N, 16°27'12" E) na SSZ, k napojení na cestu souběžnou s nedaleko pramenícím a do obce vtékajícím potokem (49°51'34" N, 16°26'45" E), 29. 6. a 17. 9. 1994.
71. Kozlov (část obce Česká Třebová): okraj lesa s loukou a polním lemem u silniční křižovatky (Semanín – Pazucha – Česká Třebová), 500 m od jižního okraje obce, 49°52'28" N, 16°25'01" E, 30. 6. 1994.
72. Česká Třebová: zkratka lesní pěšinou mezi serpentínami z Kozlovského kopce (603 m) k městu, poblíž „Studánky u serpentýn“, 1400 m SV od vrcholu, 49°53'29" N, 16°26'3" E, 30. 6. 1994.
73. Třebovice: údolí Třebovky „v Podkově“, mokřad v nivě říčky po proudu směrem ke vsi Rybník, 350 m S od okraje obce, 49°52'37" N, 16°29'33" E, 8. 6. 1994 a 4. 10. 1997.
74. Skuhrov: svahové lesní partie v Třebovských stěnách 500 m V od obce, pod silnicí spojující Skuhrov a Ostrov, 49°56'06" N, 16°30'40" E, 8. 6. 1994 a 24. 7. 2001.
75. Skuhrov: mozaika porostů náletových dřevin a trávníků 500 m J od obce, na svahu údolí směřujícího k České Třebové, 49°55'33" N, 16°30'07" E, 17. 6. 1997 a 24. 7. 2001.
76. Česká Třebová: jižně orientované travnaté stráně v údolí potoka Hluboček, 49°55'21" N, 16°26'36" E, 17. 6. 1997.
77. Česká Třebová: převážně zalesněné partie Uhrových dolů nad Křivolickou cestou s vyústěním na luční návrší s restaurací Hory, 49°53'42" N, 16°24'55" E, 22. 6. 1996 a 4. 10. 1997.
78. Dlouhá Třebová: luční komplex v nivě Třebovky zhruba 500 m JJV od vlakového nádraží, podsvahové partie pod železničním náspeem, 49°55'50" N, 16°25'28" E, 17. 6. 1997 a 16. 6. 2001.
79. Řetová: opukové skalky u meandru potoka Husí krk, vpravo od silnice mezi západním okrajem obce a sousední vsí Řetůvka, 49°56'58" N, 16°21'44" E, 7. 6. 1994 a 21. 9. 1996.

80. Ústí nad Orlicí: smrkový les „V korejtkách“, 700 m SZ od nádraží, 300 m JZ od vrcholu Kubincova vrchu (487 m), 49°58'37" N, 16°22'21" E, 14. 7. 1994.
81. Říčky (část obce Orlické Podhůří), travnatý jihozápadní svah pod lesem 500 m SV od obce nad silnicí do Libchav, 49°59'43" N, 16°22'01" E, 14. 7. 1994.
82. Choceň: mokrá louka při okraji lesa, 1 km JZ od města a 400–500 m S od železniční tratě mezi Chocní a Sruby, 49°59'24" N, 16°11'47" E, 21. 6. 1995 a 20. 6. 1999. Lokalita leží poblíž hranic vymezujících tři fytogeografické okresy (Skalický 1988): 61. Dolní Poorličí, 62. Litomyšlská pánev a 63. Českomoravské mezihorí, a to na území druhého z nich; ponechána je v soupisu z dokumentačních důvodů.
83. Potštejn: Modřivý důl, převážně zalesněná potoční rokle levostranného přítoku Dívoké Orlice, 1 km J od obce, 50°04'13" N, 16°18'46" E, 21. 6. 1996.
84. Horní Houzovec (část obce Ústí nad Orlicí): severovýchodní svah s jedlobučinou u cesty do Skuhrova (49°57'01" N, 16°28'52" E) a pokračující lesní údolí proti proudu potoka Kroužek v úseku asi 800 m (49°57'02" N, 16°29'31" E), 14. 8. 1995 a 5. 10. 1997.
85. Sudislav nad Orlicí: Sudislavské maštale, suťový les na severně orientovaném svahu nad Tichou Orlicí, v prostoru skalních slínovcových výchozů pod silnicí do Hrádku, v okolí studánky, 49°59'19" N, 16°19'00" E, 13. 8. 1995 a 20. 9. 1996.
86. Horní Sloupnice (část obce Sloupnice): lesní mokřad při jihovýchodním okraji lesa 200 m SZ od silnice do Řetové, před ohybem silnice k východu, 49°56'29" N, 16°21'19" E, 29. 4. a 18. 7. 1995, 4. 10. 1997.
87. Svitavy-Lačnov: bažinná olšina 2 km ZJZ od železniční zastávky, 49°47'07" N, 16°27'30" E, 20. 6. 1999.
88. Ostrý Kámen (část obce Karle): travnatý pás mezi lesními fragmenty na údolním svahu 300 m JV od osady, 1 km SZ od železniční zastávky Vendolí, 49°45'08" N, 16°24'07" E, 21. 6. 1999.
89. Dvořísko (část obce Choceň): zalesněný vrch Chlum (354 m) 1200 m VSV od obce, lesní okraje a cesty především na západním a jižním úbočí, 49°58'52" N, 16°13'14" E, 20. 9. 1996.
90. Zářecká Lhota (u Chocně): údolí Ostroveckého potoka při ústí do Tiché Orlice, 400 m S od obce, proti Voženílkově lávce přes řeku pod hradištěm Hradníky, 49°59'54" N, 16°14'55" E, 20. 9. 1996.
91. Dlouhá Třebová: zalesněné partie s okrajovými porosty při stoupání v úseku asi 1,5 km podél potoka při silnici, od křižovatky pod Zacharovcem 400 m od jižního okraje obce (49°55'40" N, 16°25'22" E) po okraj lesa nad silničním vjezdem do obce Přívrat (49°55'45" N, 16°23'55" E), 21. 9. 1996.
92. Horní Sloupnice: les na úbočí Vilámovského vrchu (507 m) nad silnicí mezi Horní Sloupnicí a Řetůvkou, 49°56'32" N, 16°20'45" E, 21. 9. 1996.
93. Opatovec: okraj lesa mezi Gajerem (49°49'13" N, 16°25'04" E) a Starým Valdekem (49°48'29" N, 16°27'14" E), 21. 9. 1996.
94. Dětfichov: okolí serpentiny silnice do Nové Vsi, 49°48'9" N, 16°34'42" E, 21. 9. 1996.
95. Dolní Houzovec: silniční a lesní lemy podél silnice Knapovec (49°57'22" N, 16°27'32" E) – Dolní Dobrouč (49°58'45" N, 16°29'56" E), 22. 9. 1996.
96. Orlické Podhůří: silniční a lesní lemy v úseku podél silnice mezi částí obce Dobrá Voda (50°00'16" N, 16°21'12" E) a odbočkou na Říčky (rovněž část obce Orlické Podhůří, 49°59'47" N, 16°21'52" E), 22. 9. 1996.
97. Koldín: les s tvrzištěm Chlumeck nad údolím Skořenického potoka, 500 m V od obce, 50°02'40" N, 16°15'52" E, 22. 9. 1996.
98. Turov: vegetační lemy podél silnice Němčí (50°01'00" N, 16°16'55" E) – Turov (50°01'30" N, 16°16'37" E), 1–2 km SSZ od Brandýsa nad Orlicí, 22. 9. 1996.
99. Sudslava: silniční a lesní lemy od severního okraje obce (50°02'38" N, 16°17'18" E) podél silnice směrem ke vsi Polom (50°03'23" N, 16°18'09" E), 22. 9. 1996.
100. Proruby: silniční a lesní lemy podél silnice Polom (50°03'31" N, 16°18'05" E) – Proruby (50°04'07" N, 16°17'45" E), 22. 9. 1996.

101. Člupek: bylinné lemy a průvodní keřové porosty podél silnice Vlčkov (49°54'24" N, 16°21'11" E) – Člupek (49°53'58" N, 16°21'22" E), 4. 10. 1997.
102. Řetová: malá přehradní nádrž a vegetační lemy v okolí lesní cesty (49°56'26" N, 16°22'33" E) k rekreační osadě Na Mandlu (49°56'13" N, 16°22'21" E), 0,5–1 km JZ od obce, 30. 6. 1994 a 4. 10. 1997.
103. Ústí nad Orlicí: Andrlův chlum (559 m), širší okolí chaty Hvězda, 49°57'37" N, 16°22'22" E, 30. 6. 1994 a 4. 10. 1997.
104. Řetůvka: okraje lesa a zčásti opuštěná orná půda s fragmenty sadů na plató severozápadního cípu Kozlovské vrchoviny, 400 m S od obce, 49°57'54" N, 16°20'59" E, 4. 10. 1997.
105. Suchá (část obce Litomyšl): vegetační lemy podél cesty mezi obcemi Pazucha (49°52'46" N, 16°22'09" E) a Suchá (49°53'3" N, 16°21'31" E) a okraje lesíku na severním okraji vsi, 5. 10. 1997.
106. Džbánov (část obce Voděřady): okraj lesa a paseka v okolí pomníku biskupa Jednoty bratrské Jana Augusty, 1 km V od vsi, při silnici mezi Sloupnicí a Hrádkem, 49°57'15" N, 16°19'28" E, 30. 6. 1994 a 5. 10. 1997.
107. Hrádek: okraje lesa a intravilán na jižním okraji obce a paseky při západním okraji zástavby po silničním výjezdu směrem na Sudislav nad Orlicí, 49°58'03" N 16°20'04" E, 30. 6. 1994 a 5. 10. 1997.
108. Klopoty: část údolí Tiché Orlice zvaná Luh, ruderalizované lemy železničního náspu, souběžné cesty a řeky počínaje 1,5 km Z od Kerhartic (49°58'28" N, 16°20'15" E) k ústí potoka přítékajícího osadou Klopoty do Tiché Orlice (49°59'39" N, 16°20'27" E), 5. 10. 1997.
109. Dolní Dobrouč: silniční a lesní lemy podél silnice Dolní Dobrouč (49°59'39" N, 16°30'19" E) – Petrovice (49°59'21" N, 16°32'05" E), 5. 10. 1997.
110. Jakubovice: okraje lesního komplexu při cestě z obce (49°57'11" N, 16°33'42" E) míjející lesní Bendlův rybník (200 m V od cesty) do obce Ostrov (49°55'50" N, 16°32'32" E), 6. 10. 1997 a 24. 7. 2001.
111. Helvíkov: silniční a lesní lemy podél silnice Anenská Studánka (49°50'51" N, 16°32'43" E) – Helvíkov (49°49'47" N, 16°32'56" E), 6. 10. 1997.
112. Trpík: silniční a lesní lemy podél silnice Mladějov na Moravě (49°49'41" N, 16°35'34" E) – Trpík (49°50'36" N, 16°34'09" E), 6. 10. 1997.
113. Radišov: silniční a lesní lemy podél silnice Rychnov na Moravě (49°49'27" N, 16°38'25" E) – Radišov (49°48'22" N, 16°39'36" E), 6. 10. 1997.
114. Křenov: silniční a lesní lemy podél silnice Pohledy (49°41'26" N, 16°33'41" E) – Křenov (49°41'03" N, 16°37'03" E), 6. 10. 1997.
115. Gajer: silniční a lesní lemy mezi osadami Brlenka (49°48'56" N, 16°23'14" E) a Gajer (49°49'26" N, 16°24'11" E), 6. 10. 1997.
116. Dolní Čermná: hráze Čermenského a Mysliveckého rybníka, olšina, okolní mokřadní a luční porosty (49°58'31" N, 16°34'05" E) a luční i lesní porosty při cestě na Mariánskou horu (49°57'40" N, 16°35'23" E) 1 km J od obce, 16. 6. 1997 a 24. 7. 2001.
117. Jakubovice: ploché, zčásti zalesněné partie mezi Dolní Čermnou a Jakubovicemi, 49°57'46" N 16°33'55" E, 16. 6. 1997 a 24. 7. 2001.
118. Zhoř: lemové a průvodní keřové porosty podél silnice Člupek (49°53'50" N, 16°21'49" E) – Zhoř (49°54'08" N, 16°22'44" E), 4. 10. 1997.
119. Petrovice: silniční a lesní lemy podél silnice Petrovice (49°59'25" N, 16°32'60" E) – Dolní Čermná (49°58'34" N, 16°34'04" E), 5. 10. 1997.
120. Litice nad Orlicí: blízké okolí železniční stanice včetně přílehlého kolejového náspu, 50°05'13" N, 16°21'28" E, 21. 6. 1994 a 23. 6. 1995.

Seznam zjištěných druhů cévnatých rostlin

Aconitum lycoctonum: 3. – *A. variegatum*: 2, 90. – *Actaea spicata*: 1, 2, 3, 4, 7, 12, 19, 24, 30, 31, 43, 44, 70, 80, 85, 103, 107. – *Adoxa moschatellina*: 1, 30, 43. – *Aethusa cynapium*: 4, 19, 30. – *Agrimonia*

procera: 88. – *Agrostis canina*: 14, 35, 55, 63, 68. – *Achillea ptarmica*: 14, 27, 36, 49, 58, 63, 65, 68. – *Ajuga genevensis*: 1, 8, 13, 14, 18, 21, 47, 50, 76, 88, 96. – *Alchemilla glabra*: 78. – *A. glaucescens*: 18, 23, 46, 88. – *A. gracilis*: 35, 78. – *A. subcrenata*: 49, 66, 73. – *A. xanthochlora*: 58, 78. – *Allium ursinum*: 5, 25, 44, 45, 70, 74. – *Alyssum alyssoides*: 17. – *Amaranthus albus*: 9. – *A. powellii*: 9, 59, 104. – *Anemone ranunculoides*: 1, 3, 6, 7, 8, 56, 86. – *Antennaria dioica*: 60, 63, 80, 102. – *Anthericum ramosum*: 1. – *Anthriscus nitida*: 43. – *Anthyllis vulneraria*: 10, 23, 50, 76, 79, 88. – *Aphanes arvensis*: 76. – *Aquilegia vulgaris*: 5, 12, 13, 76, 81, 84, 88, 90, 95, 107. – *Arabidopsis thaliana*: 9, 10, 17, 18, 21, 30, 33, 41, 46, 52, 71, 78, 120. – *Arabis glabra*: 1, 2, 3, 4, 7, 15, 17, 44, 50, 72, 77, 85, 90, 101, 107. – *A. hirsuta* s. str.: 1, 17, 50. – *Arctium nemorosum*: 13, 17, 25, 70, 74, 81, 103. – *Artemisia campestris*: 1, 17, 21. – *Arum maculatum*: 7, 15, 69, 70, 85. – *Arunco vulgaris*: 3, 7, 53, 85, 90, 107. – *Asparagus officinalis*: 13, 18. – *Asperula cynanchica*: 1, 40. – *Asplenium viride*: 1, 7, 12, 43, 70, 74. – *Astragalus cicer*: 41. – *Aurinia saxatilis*: 1.

Batrachium aquatile agg.: 2, 34, 35, 52, 54, 56, 63. – *B. circinatum*: 43, 56. – *Berberis vulgaris*: 1. – *Betonica officinalis*: 49, 56, 58, 65, 66, 75, 78, 90, 100, 102, 116. – *Bidens cernua*: 6, 54, 62. – *B. frondosa*: 67. – *Blechnum spicant*: 57, 60, 64, 70, 74. – *Bolboschoenus maritimus* agg.: 67. – *Brachypodium pinnatum*: 10, 17, 18, 50. – *Bromus benekenii*: 3, 7, 12, 16, 25, 43, 44, 65, 69, 85. – *B. erectus*: 13, 18, 21, 40, 50, 76, 78, 81, 105, 108. – *B. ramosus*: 70. – *Bryonia alba*: 15, 17, 65. – *Bunias orientalis*: 3, 5, 6, 7, 9, 15, 26, 61, 84, 107. – *Butomus umbellatus*: 2.

Calamagrostis arundinacea: 7, 20, 28, 53, 74, 103, 107. – *C. canescens*: 6, 27, 34, 35, 58, 62, 63, 65, 66, 87, 116. – *C. villosa*: 19, 24, 25, 28, 31, 38, 44, 53, 57, 60, 62, 64, 65, 69, 84, 103. – *Calla palustris*: 68. – *Calystegia pulchra*: 3, 10, 59, 78. – *Campanula latifolia*: 5. – *C. persicifolia*: 1, 2, 4, 12, 17, 50, 72, 74, 81, 85, 90, 92, 102. – *Cardamine amara*: 49, 56, 86. – *C. flexuosa*: 3, 7, 19, 20, 24, 69, 70, 107. – *C. impatiens*: 3, 7, 20, 24, 42, 85, 107, 114. – *Cardaminopsis arenosa*: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 17, 50, 79, 120. – *Carduus crispus*: 6, 8, 15, 22, 26, 73, 69, 108. – *C. personata*: 120. – *Carex acutiformis*: 6, 14, 58, 63, 66, 70, 78. – *C. appropinquata*: 6, 14, 22, 27, 35, 56, 63, 64, 65, 67, 68, 78, 116. – *C. bohemica*: 6, 54, 109. – *C. caespitosa*: 62, 67, 82. – *C. canescens*: 19, 25, 28, 29, 49, 55, 63, 64, 68, 69, 70, 87, 116. – *C. caryophyllea*: 7, 13, 32, 50, 58, 88, 108. – *C. davalliana*: 14, 49, 56, 58, 63, 64, 66, 78, 116. – *C. demissa*: 14, 37, 64, 65. – *C. disticha*: 3, 7, 8, 27, 35, 56, 64. – *C. elongata*: 6, 18, 34, 35, 62, 63, 64, 65, 68, 116. – *C. hartmannii*: 65. – *C. lasiocarpa*: 87. – *C. lepidocarpa*: 14, 49, 58, 63, 64, 66. – *C. montana*: 58. – *C. otrubae*: 2, 66, 82. – *C. paniculata*: 6, 52, 62, 66, 105. – *C. pendula*: 24, 25, 60, 69, 70, 77. – *C. pilosa*: 1, 3, 7, 64, 70. – *C. pseudocyperus*: 6, 56, 62, 66, 67. – *C. pulicaris*: 14. – *C. riparia*: 6, 14, 62, 67. – *C. rostrata*: 31, 49, 52, 56, 58, 63, 78, 87, 108, 116. – *C. tomentosa*: 7, 14, 18, 50, 58, 63, 66, 70, 76, 77, 82, 108, 117. – *Centaurea stoebe*: 1. – *Centaureum erythraea*: 50, 57, 64, 102, 112. – *C. pulchellum*: 62. – *Cephalanthera damasonium*: 2, 3, 7, 12, 40, 45, 70, 85. – *Cerastium glomeratum*: 5, 9, 39, 42, 44, 64, 70. – *C. lucorum*: 2, 5, 7, 14, 15, 22, 25, 44, 58, 63, 69, 70, 77, 85. – *Ceratophyllum demersum*: 2, 56, 63, 66, 116. – *Chaerophyllum bulbosum*: 1, 7, 19. – *Ch. temulum*: 1, 2, 9, 19, 30, 50, 82, 85. – *Chamaecytisus supinus*: 42, 65, 69, 77, 79, 88. – *Cimicifuga europaea*: 43. – *Circaea alpina*: 5, 7, 24, 28, 43, 44, 84. – *C. ×intermedia*: 1, 3, 7, 19, 24, 25, 63, 69, 70, 71, 84, 85, 86, 92. – *Cirsium acaule*: 13, 18, 50, 81, 88, 102, 105. – *C. canum*: 3, 7, 14, 21, 27, 35, 46, 49, 58, 63, 66, 70, 117. – *C. heterophyllum*: 28. – *C. rivulare*: 3, 7, 14, 19, 20, 25, 27, 35, 46, 49, 56, 58, 63, 64, 65, 66, 69, 78, 108, 116, 117. – *Convallaria majalis*: 1, 3, 4, 32, 39, 62, 63, 77, 97, 106. – *Cornus sanguinea* subsp. *hungarica*: 113. – *Corydalis cava*: 3, 5, 7, 11, 56, 65, 70. – *Crepis foetida* subsp. *rheadifolia*: 9. – *C. mollis* subsp. *hieracioides*: 14, 35, 49, 56, 58, 63, 64, 65, 78, 117. – *Cruciata glabra*: 74. – *Cymbalaria muralis*: 1, 4, 17, 20, 30, 32, 78. – *Cynodon dactylon*: 9. – *Cystopteris fragilis*: 1, 5, 7, 16, 17, 78, 85. – *Cytisus nigricans*: 1.

Dactylorhiza majalis: 8, 14, 27, 35, 49, 56, 58, 62, 63, 65, 66, 78, 116, 117. – *Dactylis polygama*: 1, 7, 10, 12, 15, 16, 62, 103. – *Danthonia decumbens*: 8, 14, 19, 28, 35, 38, 43, 50, 57, 60, 80, 84, 88. – *Daphne mezereum*: 3, 8, 16, 43, 44, 64, 69, 70, 85. – *Dentaria bulbifera*: 16, 42, 43, 57, 60, 69, 70, 85. – *D. enneaphyllos*: 1, 3, 7, 25, 42, 43, 65, 70, 85. – *Dianthus carthusianorum*: 1, 37. – *Digitalis grandiflora*: 1, 20, 68. – *Digitaria ischaemum*: 9, 33, 98, 113, 120. – *D. sanguinalis*: 1, 9, 33. – *Diploxys muralis*: 1, 9, 21. – *Dryopteris affinis*: 8, 23 (det. J. Holub).

Echinops sphaerocephalus: 1, 9, 90. – *Eleocharis acicularis*: 6, 54, 63, 66, 116. – *Elodea canadensis*: 2, 54, 56. – *Elymus caninus*: 2, 3, 7, 10, 22, 48, 51, 70, 103. – *Epilobium ciliatum*: 15, 19, 45. – *E. parviflorum*: 14, 15, 49, 56, 58, 62, 63, 64, 78, 86. – *E. roseum*: 37. *Epipactis helleborine*: 1, 2, 3, 13, 25, 28, 30, 35, 40, 42, 44, 50, 53, 71, 72, 86. – *E. palustris*: 49, 58, 62, 63. – *Equisetum telmateia*: 2, 90. – *Eragrostis minor*: 9, 33. – *Erigeron acris*: 1, 17, 21, 81. – *E. annuus*: 9, 18, 33, 50, 64, 72, 102, 111, 114, 120. – *Eriophorum angustifolium*: 8, 49, 56, 58, 63, 78, 87, 116. – *E. latifolium*: 49, 58, 62, 63, 65. – *Erophila verna*: 5, 9, 17, 18, 22, 33, 50, 76, 102. – *Erysimum durum*: 9, 50, 70. – *E. hieracifolium*: 3. – *Erythronium dens-canis*: 32 (cult.). – *Euphorbia exigua*: 9, 41, 100, 102. – *E. peplus*: 9, 18, 31, 76, 93.

Falcaria vulgaris: 76. – *Festuca altissima*: 7, 16, 24, 25, 42, 43, 44, 69, 70, 74, 84, 85, 116. – *F. arundinacea*: 61. – *Festuca brevipila*: 9, 10, 17, 18, 21, 26, 32, 33, 40, 50, 76. – *F. heterophylla*: 1, 3, 5. – *F. pallens*: 1, 9. – *Filipendula vulgaris*: 50, 76, 82. – *Fragaria moschata*: 1, 7, 12, 13, 18, 30, 45, 50, 66, 74, 79, 81, 88, 102. – *F. viridis*: 1, 8, 11, 17, 18, 50, 79.

Gagea lutea: 6, 7, 11, 50, 56, 58. – *G. pratensis*: 3, 7, 56. – *Galanthus nivalis*: 1, 29, 32, 47, 70. – *Galega officinalis*: 13. – *Galeobdolon argentatum*: 23, 50. – *Galeopsis angustifolia*: 7, 10. – *G. pernhofferi*: 18. – *G. speciosa*: 1. – *Galium boreale*: 14, 49, 56, 58, 63, 65, 68, 82. – *G. pumilum*: 31, 57, 88, 116. – *G. rotundifolium*: 7, 25, 39, 42, 43, 44, 57, 84, 102, 103. – *G. saxatile*: 18, 43, 50, 81, 115. – *G. schultesii*: 60, 71. – *G. wirtgenii*: 14, 27, 35, 58, 66, 78. – *Genista germanica*: 1. – *Gentianopsis ciliata*: 14, 52, 63, 93, 96, 98, 102, 103. – *Geranium columbinum*: 10, 16, 18, 50, 81. – *G. palustre*: 2, 11, 14, 49, 56, 63, 67. – *G. phaeum*: 1, 2, 4, 7, 15, 16, 19, 20, 22, 28, 46, 58, 63, 69, 84, 102. – *G. pyrenaicum*: 1, 9, 50, 90, 100. – *Glyceria declinata*: 19, 49, 52. – *G. notata*: 7, 14, 15, 18, 19, 22, 24, 26, 38, 45, 49, 58, 65, 66, 67, 70, 73, 102. – *Glycyrrhiza glabra*: 15. – *Gnaphalium uliginosum*: 8, 9, 19, 35, 49, 54, 57, 69, 102. – *Gymnadenia conopsea*: 14, 66, 88, 105. – *Gymnocarpium robertianum*: 1, 20, 43, 78.

Helianthemum grandiflorum subsp. *obscurum*: 1. – *Helianthus tuberosus*: 2, 3, 7, 82. – *Hepatica nobilis*: 1, 2, 3, 4, 7, 11, 50, 57, 85, 90, 92, 102. – *Heracleum mantegazzianum*: 51, 108. – *H. sphondylium* subsp. *trachycarpum*: 110 (det. J. Holub). – *Herniaria glabra*: 10, 32, 78. – *Hesperis matronalis*: 81, 108. – *Hieracium aurantiacum*: 19, 25, 43, 68. – *Hippuris vulgaris*: 29. – *Hordelymus europaeus*: 3, 7, 25, 42, 44, 70, 86, 92. – *Hylotelephium jullianum*: 37, 50, 104. – *Hypericum hirsutum*: 1, 4, 7, 13, 23, 45, 50, 69, 103, 108. – *H. humifusum*: 7, 24, 28, 42, 44, 46, 53, 57, 63, 67, 69, 84, 92, 103. – *H. tetrapterum*: 1, 67.

Impatiens glandulifera: 1, 2, 6, 7, 11, 14, 15, 27, 41, 47, 48, 55, 56, 63, 64, 66, 67, 73, 78, 83, 90, 108, 119. – *Inula conyzae*: 1, 4, 8, 10, 13, 14, 17, 40, 50, 79, 81, 108. – *I. helenium*: 117. – *I. salicina*: 8, 14, 40, 49, 51, 56, 62, 63, 65, 66, 70, 77, 81, 82, 87, 102, 116, 117. – *Isatis tinctoria*: 48. – *Isopyrum thalictroides*: 8, 11, 50, 86.

Jasione montana: 63, 75. – *Juncus bulbosus*: 55, 62, 63. – *J. compressus*: 55, 66, 116. – *J. filiformis*: 14, 55, 100, 116. – *Juniperus communis*: 17, 50, 107.

Knautia drymeia: 1, 2, 3, 7, 16, 28, 48, 58, 63, 64, 69, 85, 113, 114. – *K. xposoniensis*: 8, 10, 11, 18, 26, 50, 58, 75, 76, 78, 81, 102, 108. – *Koeleria pyramidata*: 1, 13, 14, 40, 50, 77, 81, 88, 105.

Laserpitium pruthenicum: 27, 49, 51, 56, 58, 63, 65, 82. – *Lastrea limbosperma*: 7, 8, 25, 28, 38, 43, 46, 60, 69, 71. – *Lathraea squamaria*: 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 63. – *Lathyrus niger*: 1. – *Lemna trisulca*: 2, 6, 14, 29, 34, 36, 52, 54, 63, 66. – *Leontodon autumnalis*: 57. – *Leonurus villosus*: 112 (det. J. Holub). – *Leucocjum vernum*: 1, 15, 18, 32, 58, 63, 66, 73, 86. – *Libanotis pyrenaica*: 1, 17, 21. – *Lilium martagon*: 1, 2, 3, 7, 11, 15, 16, 19, 20, 30, 32, 44, 45, 70, 74, 85, 90, 107. – *Limosella aquatica*: 54. – *Listera ovata*: 46, 50, 58, 63, 69, 76, 77. – *Lithospermum arvense*: 6, 18, 50, 76, 79. – *Lotus uliginosus*: 49, 63, 78, 117. – *Lunaria rediviva*: 1, 2, 3, 7, 32, 74. – *Lychnis viscaria*: 1, 4, 7, 9, 10, 17, 23, 50, 79, 96, 100. – *Lycium barbarum*: 65. – *Lycopodium annotinum*: 7, 23, 37, 46. – *L. clavatum*: 24, 28, 37, 38, 43, 60, 63, 70, 71, 80, 93. – *Lysimachia nemorum*: 15, 19, 20, 24, 25, 28, 28, 38, 42, 43, 44, 60, 69, 70, 77, 84, 92, 104, 110. – *L. thyrstiflora*: 6.

Malva moschata: 14, 18, 76, 84, 88. – *M. neglecta*: 17, 48, 52, 81, 88, 107, 112. – *Medicago falcata*: 1, 40, 82, 105. – *Melampyrum arvense*: 18, 50, 78, 84. – *Melica transsilvanica*: 1, 4, 10, 17, 40, 50. – *M. uniflora*: 1, 7, 16, 25, 43, 60, 69, 70. – *Menyanthes trifoliata*: 62, 87. – *Molinia caerulea*: 14, 43, 49, 56, 58, 62, 63, 64, 65, 66, 73, 78, 82, 84, 116. – *Muscari comosum*: 40, 88. – *Myriophyllum spicatum*: 2, 54, 56.

Nepeta cataria: 108. – *Neottia nidus-avis*: 3, 4, 7, 24, 44, 70, 85, 107. – *Neslia paniculata*: 19, 41, 50, 76.

Oenanthe aquatica: 2, 6, 56, 63, 66, 67. – *Onopordum acanthium*: 6, 9. – *Orchis mascula*: 75. – *Ornithogalum kochii*: 7. – *Orthilia secunda*: 1, 7, 60.

Papaver dubium: 19. – *Pedicularis sylvatica*: 35, 64. – *Peplis portula*: 19, 93. – *Persicaria mitis*: 2, 7, 8, 15, 16, 24, 51, 57, 63, 84, 92, 102. – *Peucedanum palustre*: 82. – *Phacelia tanacetifolia*: 19, 76 (cult.). – *Phyteuma orbiculare*: 65. – *P. spicatum*: 1, 3, 7, 16, 43, 63, 64, 90, 103. – *Picris hieracioides*: 3, 50, 52, 77, 88, 109. – *Plantago uliginosa*: 69, 71, 80. – *Platanthera bifolia*: 43, 64, 66, 69, 86. – *Poa bulbosa*: 1. – *Polemonium coeruleum*: 19 (zplaněle), 103. – *Polygala comosa*: 1, 12, 13, 18, 40, 46, 50, 88, 102. – *P. multicaulis*: 19, 26, 45, 49, 63, 77. – *Polygonatum multiflorum*: 1, 3, 5, 7, 17, 23, 31, 51, 62, 85. – *P. verticillatum*: 3, 7, 23, 24, 25, 63, 64, 68, 69, 71. – *Polypodium vulgare*: 1, 3, 7, 70, 85. – *Polystichum aculeatum*: 3, 5, 7, 8, 17, 25, 57, 74. – *Portulaca oleracea*: 9, 33. – *Potamogeton crispus*: 2, 6, 70. – *P. lucens*: 2, 6, 54, 56, 66. – *P. natans*: 6, 36, 54, 66, 68. – *P. pectinatus*: 6, 35, 54, 56, 63, 70. – *Potentilla anglica*: 24, 25, 46, 57, 92, 103. – *P. arenaria*: 1, 9. – *P. inclinata*: 8, 17, 18, 21, 32. – *P. heptaphylla*: 50, 79, 81. – *P. norvegica*: 9, 33. – *P. recta*: 4, 13, 50, 84. – *P. palustris*: 87, 116. – *P. tabernaemontani*: 27, 50. – *Primula veris*: 1, 62. – *Prunella laciniata*: 88. – *Prunus padus*: 1, 6, 7, 14, 15, 62, 64, 66, 67, 73. – *Puccinellia distans*: 8, 47, 79, 111, 114. – *Pyrethrum corymbosum*: 1. – *Pyrola media*: 37. – *P. minor*: 7, 25, 60, 72. – *P. rotundifolia*: 1, 60, 63.

Ranunculus arvensis: 100. – *R. bulbosus*: 1, 13, 14, 17, 18, 50, 69, 76, 78, 88, 102. – *R. flammula*: 6, 20, 31, 34, 49, 65, 73. – *R. platanifolius*: 72. – *R. polyanthemus*: 14, 23, 50, 52, 61, 78. – *R. sceleratus*: 56, 67, 78, 82, 109. – *Reynoutria japonica*: 1, 3, 9, 11, 19, 26, 27, 62, 71, 73, 77, 84, 90, 99, 108. – *R. sachalinensis*: 65, 96. – *R. ×bohemica*: 89 (det. J. Holub). – *Rorippa austriaca*: 1, 85, 90, 107. – *R. sylvestris*: 3, 70, 84, 110. – *Rosa pendulina*: 7, 14, 19, 44, 64, 117.

Rubus sect. *Rubus*

Subsect. *Rubus*: *R. allegheniensis*: 63, 98. – *R. ambrosius*: 86. – *R. constrictus*: 89, 96, 100. – *R. graecensis*: 89. – *R. nessensis*: 7, 15, 22, 28, 63, 64, 68, 77, 79, 84, 85, 89, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 105, 106, 108, 109, 110, 115. – *R. plicatus*: 19, 31, 68, 77, 86, 89, 91, 92, 93, 94, 98, 101, 106, 108, 109, 110, 111, 113, 115, 119. – *R. sulcatus*: 15, 22, 53, 77, 85, 89, 91, 93, 95, 96, 97, 100, 102, 103.

Ser. *Discolores*: *R. armeniacus*: 104. – *R. austromoravicus*: 2, 18, 73, 99, 101, 118. – *R. grabowskii*: 77, 86, 89, 91, 94, 99, 102, 104, 108, 118. – *R. guttiferus*: 52, 89, 98. – *R. henrici-egonis*: 79, 86, 89, 92, 94, 95, 99, 100, 108. – *R. montanus*: 22, 53, 58, 86, 89, 92, 99, 100, 102, 103, 113, 114, 115. – *R. parthenocissus*: 89, 92. – *R. pericrispatus*: 53, 89, 92. – *R. flos-amygdalae*: 1, 77, 86, 89, 92, 96, 103, 108, 118.

Ser. *Rhamnifolii*: *R. angustipaniculatus*: 53, 58, 77, 79, 86, 91, 97, 98, 99, 102, 103, 106, 107, 115. – *R. gracilis*: 22, 89, 91, 95, 98, 101, 103, 104, 105, 106, 108, 110, 111, 112.

Ser. *Sylvatici*: *R. wimmerianus*: 12, 22, 23, 79, 84, 95, 99, 100, 108.

Ser. *Micantes*: *R. silesiacus*: 100. – *R. supralucidus*: 58, 86, 91, 106, 108, 110. – *R. tabanimontanus*: 15, 22, 23, 86, 89, 90, 92, 96, 99, 100, 104, 108.

Ser. *Radula*: *R. radula*: 22, 23, 64, 89, 106. – *R. rudis*: 100. – *R. salisburgensis*: 7, 22, 53, 86, 89, 90, 92, 102, 103.

Ser. *Suberectigeni*: *R. orthostachys*: 4, 16, 53, 89, 95, 102, 105, 108, 112.

Ser. *Sepincola*: *R. franconicus*: 1, 4, 15, 89, 96.

Ser. *Subthyrsoidei*: *R. grossus* agg.: 16, 22, 23, 50, 53, 57, 58, 64, 89, 92, 94, 96, 99, 100, 101, 107, 108, 110, 111, 112, 114, 115, 118.

Ser. *Subcanescentes*: *R. mollis*: 4.

Ser. *Subradulae*: *R. fabrimontanus*: 23, 58, 63, 77, 79, 86, 89, 92, 95, 106, 110, 112, 115, 119.

Ser. *Hystriopsis*: *R. dollnensis*: 1, 7, 15, 16, 22, 53, 58, 63, 64, 77, 79, 84, 86, 89, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 101, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 118, 119.

Rubus sect. *Caesii*: *R. caesius*: 1, 4, 9, 10, 15, 16, 17, 21, 33, 40, 45, 50, 52, 53, 58, 63, 79, 89, 92, 96, 99, 104, 108, 120. – *R. ×pseudidaeus*: 99, 108, 112.

Rubus subgen. *Idaeobatus*: *R. phoenicolasius*: 98 (cult.).

Rumex aquaticus: 6, 62, 78. – *R. hydrolapathum*: 6, 56, 62. – *R. thyrsiflorus*: 6, 9, 61, 64, 96, 108.

Sagittaria sagittifolia: 2, 6, 26, 35, 56, 66. – *Salix pentandra*: 14, 28, 52, 62, 63, 64. – *S. rosmarinifolia*: 14, 62, 63, 64, 65. – *Sambucus ebulus*: 2, 13, 70. – *Sanicula europaea*: 3, 5, 7, 23, 25, 42, 44, 57, 60, 63, 69, 70, 84, 85, 114. – *Scabiosa ochroleuca*: 1, 9, 10, 13, 17, 21. – *Scorzonera humilis*: 66. – *Scrophularia umbrosa*: 2, 6, 14, 56, 73, 82. – *Scutellaria galericulata*: 2, 6, 14, 34, 56, 62, 63, 64, 65, 67, 87, 116. – *Sedum hispanicum*: 7, 19, 28. – *Selinum carvifolia*: 2, 6, 14, 49, 51, 56, 58, 62, 63, 64, 78, 82, 86. – *Senecio aquaticus*: 35, 100. – *Serratula tinctoria*: 82. – *Silene dioica*: 7, 14, 20, 21, 67, 88, 112. – *S. nutans*: 1, 46, 50. – *Sisymbrium strictissimum*: 3, 33. – *Solanum nigrum*: 9. – *Sorbus* cf. *intermedia*: 1. – *Spirodela polyrhiza*: 6, 14, 52, 54, 63, 66, 67. – *Stachys alpina*: 7. – *Staphylea pinnata*: 1, 2. – *Stellaria alsine*: 2, 15, 16, 36, 38, 43, 65, 67, 68, 69, 70, 84. – *S. longifolia*: 63, 65, 69. – *S. palustris*: 14, 49, 56, 66, 78, 116. – *Succisa pratensis*: 14, 35, 49, 58, 63, 64, 116. – *Symphytum tuberosum*: 1, 2, 3.

Taxus baccata: 44. – *Telekia speciosa*: 28, 32, 35, 60, 63, 70, 84, 105, 115. – *Tephrosiopsis crispa*: 25, 27, 28, 35, 63, 65, 68, 69, 86, 117. – *Tetragonolobus maritimus*: 9. – *Thalictrum aquilegifolium*: 44, 74, 77, 85, 86. – *T. lucidum*: 27, 35, 82. – *Tridentaria europaea*: 28, 43. – *Trifolium aureum*: 39, 43, 63. – *T. spadicum*: 50, 63, 64.

Utricularia australis: 6, 36, 66.

Valeriana dioica: 14, 49, 51, 55, 56, 58, 63, 64, 65, 78, 82, 116. – *V. tripteris* subsp. *austriaca*: 43. – *Valerianella dentata*: 18, 19, 50, 100. – *Veratrum album* subsp. *lobelianum*: 32, 64. – *Verbascum nigrum*: 18, 19. – *Verbena officinalis*: 1, 33. – *Veronica dillenii*: 50. – *V. filiformis*: 7. – *V. montana*: 3, 5, 7, 15, 24, 25, 42, 44, 45, 57, 60, 69, 70, 84, 85, 114. – *V. scutellata*: 14, 35, 55, 56, 63, 78. – *V. teucrium*: 40. – *Vicia pannonica*: 9, 104. – *V. sylvatica*: 3, 7, 50, 71. – *V. villosa*: 9, 41. – *Vinca minor*: 3, 45, 50, 72. – *Vincetoxicum hirundinaria*: 1, 2. – *Viola palustris*: 14, 19, 28, 49, 69, 87, 100, 116. – *Vulpia myuros*: 33.

Poznámky k vybraným druhům

V příspěvku je publikován pouze výběr rostlinných taxonů, zejména z prostorových důvodů (výběr je subjektivní, založený na dlouhodobé obeznámenosti autora s územím Českomoravského meziohří – např. Kovář 1972, 1973, 1977, 1978, 1976–1979, 1983). Samozřejmě lze diskutovat o tom, zda je některý vybraný druh zařazen účelně anebo jiný z území známý v seznamu chybí; nicméně z pořízených zápisů nejsou publikovány zejména druhy velmi běžné nebo hojněji rozšířené. Například k eventuálnímu pozastavení nad tím, že do výběru nebyla zahrnuta *Carex flava*, zatímco blízkce příbuzné *C. lepidocarpa* nebo *C. demissa* zahrnuty byly, lze uvést, že v 90. letech 20. století byla ještě *C. flava* v území natolik běžným druhem ve srovnání s oběma příbuznými druhy (jak dokládají údaje o jejich rozšíření v nejnovější publikaci o ostřicích – Řepka & Grulich 2014), že je toto rozlišení smysluplné; dnešní stav pravděpodobně může být jiný v souvislosti s rychlým úbytkem slatinných stanovišť.

Jak bylo výše zmíněno, některé záznamy se týkají druhů, jejichž výskyt byl v nedávné minulosti před našimi exkurzemi již doložen. Jde např. o mimořádně zajímavé výskyty *Valeriana tripteris* subsp. *austriaca* nebo *Cimicifuga europaea*, u které již popsaná makrolokality zahrnuje nejméně dvě odlišitelné mikrolokality (Lustyk 2009); podobně se to týká taxonů *Carex lasiocarpa* od Svitav (leg. P. Lustyk, Hadinec et al. 2002) nebo *Veratrum album* subsp. *lobelianum* z bývalé střelnice sovětských vojsk u Semanína, jež zno-uvobjevil na staré botanické lokalitě rovněž P. Lustyk (Hadinec & Lustyk 2007). Jiným

příkladem může být opětné potvrzení *Aurinia saxatilis* v choceňských Pelinách jako doklad konzervativnosti vazby na vhodný a dlouhodobě existující otevřený biotop s plynule zvětrávající bazickou horninou (Kaplan & Krátký 2014).

Na druhé straně nejsou zahrnuty výskyty taktéž významných a vzácných druhů na lokalitách, které v území existují, ale žádná ze zde uvedených exkurzních tras je neobjevila (avšak autorovi jsou z pozdější doby známy, často díky kolegům, kteří na lokalitách organizují vhodný management). Jedná se např. o *Gentiana pneumonanthe* nebo *Gymnadenia densiflora* u Nového rybníka mezi obcemi Semanín, Třebovice a Opatov (leg. F. Jetmar; Lustyk in Hadinec & Lustyk 2007). S velkou pravděpodobností se v případě pětiprstky hustokvětě jedná o stejnou lokalitu, z jaké pochází herbářový sběr autora ze 70. let uložený v pražském univerzitním herbáři (PRC) a která se k nepoznání změnila po uplynulých dekádách tím, že původně otevřená plocha zarostla lesem; bohužel tehdy ještě nebyly přístroje GPS. Podobné jsou případy *Laserpitium archangelica* u Vendolí (Kovář et al. 1996, Hadinec et al. 2002, Lustyk et al. 2005) nebo *Cnidium dubium* u Kukle (Lustyk in Hadinec et al. 2004) nalezené P. Lustykem.

Jinou kategorii představují druhy pěstované nebo šířící se z kultury. O záznamu *Isatis tinctoria* v Řetové lze dnes jen spekulovat, zda jde o reliktní někdejší proslulé místní tradice v bělení pláten a barvení namodro – z listů borytu barvířského se barvivo vyrábělo. Podobně je to s občasným nalézáním *Glycyrrhiza glabra* (v minulosti hojně využívané jako sladidla) na severovýchodním okraji Ústí nad Orlicí, v okolí bývalé cihelny nebo dnešního zahradnictví s okrasnými a užitkovými dřevinami, ve směru na Oldřichovice a Černovír. Město patřilo mezi nejstarší centra potravinářství a mnohé suroviny z domácích pěstovaných zdrojů propojovalo se zdroji z dovozu (A. J. Andres tu připojil k původní výrobě lihovin již od roku 1795 také výrobu čokolády).

Po povodních v roce 1997, které kromě Moravy postihly také východní Čechy a významněji než v jiných letech Tichou Orlicí, rozšířily se některé druhy (např. *Veronica filiformis* nebo *Helianthus tuberosus*) z přeplavených kerhartických hřbitovů nebo zahrad do nivních luk v údolí mezi Ústím nad Orlicí a Chocní (Kovář et al. 2007). Do kategorie interakce kultury s přírodou patří také *Erythronium dens-canis* z letohradského zámeckého parku. Z. Kaplan ve svém komentáři (Kaplan in Hadinec et al. 2004) píše: „... pro botanickou obec zde byl „objeven“ teprve 22. března 2004 prof. P. Kovářem po upozornění ing. L. Vaškovou z Letohradu.“ Dovolím si jen drobné upřesnění: e-mailový dotaz středoškolské profesorky Ludmily Vaškové, která jej doprovodila dvěma fotografiemi kvetoucího kandiku, požadoval identifikaci druhu a jeho původ. Lokalitu jsem znal od dětství, kdy mě na výlety do tohoto městečka brávali prarodiče nebo rodiče, a nikdy jsem park nevnímal jako pouze umělou záležitost, což ostatně hlásaly osvětové tabule pro návštěvníky zahrnující též informace o historii a zahradnické správě parku. Teprve v době recentní, kdy se zjevně rozsah parkové údržby zmenšil a okraje v sousedství přírodních partií pohltil les, ocitly se některé pěstované rostliny „v divočině“.

Mezi zavlečené rostliny (zpravidla ferro-viatickou migrací) patří např. *Tetragolobus maritimus* v mezikolejním prostoru na novém nádraží v Ústí nad Orlicí, který

v rozrůstající se populaci na místě prosperoval nejméně 15 let, dokud celý prostor přiléhající ke staré nádražní budově, dnes památkově chráněné, totálně nepřeměnila přestavba okolí včetně kolejí za účelem zrychleného průjezdu vlaků (porost zachycuje jedna z fotografií v časopise Živa, Kovář 2005). V zahrnutém území neznám jinou lokalitu s výskytem ledence, jehož výskyt coby teplomilné rostliny v mezofytku zde byl neobvyklý a zajisté byl podpořen subhalofytním charakterem stanoviště. Historii expanze rukeyvníku východního (*Bunias orientalis*) v území mj. zachycují i mé vlastní dřívější záznamy z území – v 70. letech to byla vzácná rostlina vázaná téměř výhradně na kolejíště a nádraží (Procházka & Kovář 1976, Kovář 1983). Dnes tvoří často souvislé linie podél komunikací různého typu a adaptační selekcí pravděpodobně vznikají mikropopulace schopné pronikat z otevřených ruderalizovaných stanovišť do vicedruhových (např. lučních) porostů (Kovář 2002).

Celkový počet druhů zaznamenaný pro jednotlivé lokality nemůže být systematicky hodnocen jako měřítko druhové bohatosti těchto lokalit. Některé lokality jsou zařazené jen kvůli záznamu jednoho nebo několika málo druhů v území spíše vzácných (např. *Lysimachia thyriflora* u Perné, *Astragalus cicer* u Dlouhé Loučky nebo *Festuca arundinacea* u Rybníku), v jiných případech může jít o doplnění dosud přehlíženého druhu na botanicky známé a druhově bohaté lokalitě (např. *Carex montana* u Přívratu, kde předchází zpracování květeny slatiny „Za horama“ druh neuvádějí – Bureš & Burešová 1971, Bureš 2001). Od Mikulče máme ojedinělý nález *Cirsium heterophyllum*, který má spíše subatlantské rozšíření (západní a severní Čechy), kdy další publikovanou lokalitu ze zkoumaného území pro tento druh zveřejnili manželé Burešovi (Bureš & Burešová 1971) od Semanína.

Specifickou taxonomickou skupinu představují ostružiniky. Při vědomí dynamického vývoje jejich systematické klasifikace jsme přivítali možnost absolvovat v území exkurze s jejich monografem J. Holubem, který je zpracovával pro Květenu ČR (Holub 1995). Tyto exkurze sdíleli zároveň jeho žáci v batologii P. Havlíček a J. Hadinec. Vyšší záruku serióznosti dat o ostružinících z té doby lze těžko najít. Mozaikovitě rozšíření některých taxonů rodu *Rubus* s poměrně malým areálem naznačuje jejich endemismus. Příkladem může být zde zahrnutý *Rubus supralucidus* (jméno pro znakově vyhraněný ostružiník podrodu *Rubus*, ser. *Micantes* používal na našich exkurzích J. Holub v alternaci s údajně ještě starším pracovním označením *R. perlucidus*). Pod jménem *R. supralucidus* ho lze nalézt v poznámce v Klíči ke květeně ČR (Kubát et al. 2002). Nápadný byl už dříve mému necvičenému oku a jak jsem se po čase dověděl při determinaci položky doručené J. Holubovi, zaznamenával jej i on v nevelkém areálu – právě v Českomoravském mezihoří (samozřejmě není vyloučeno, že areál jeho výskytu bude přesahovat hranice fytogeografického okresu). Na společných exkurzích zde uvedených byl taxon nalezen na několika lokalitách. Nomenklatorický problém zůstává k vyřešení současnými batology, jakkoli se ukazuje, že patrně půjde o záležitost složitější.

Co se týče zde použitých jmen ostružiníků tak, jak je na exkurzích determinoval J. Holub (aniž by ovšem mohl znát nomenklaturu ve výsledku publikovanou v Klíči

[Kubát et al. 2002 – publikace vyšla tři roky po jeho smrti]), nejde o záležitost nepřekonatelnou. Některá z těchto v terénu použitých jmen resp. druhů neobsahuje příslušný 4. díl Květeny ČR, pro nějž ostružiníky právě J. Holub zpracoval (Holub 1995) – např. *Rubus guttiferus*, *R. parthenocissus*, *R. pericrispatus*, *R. ambrosius*, *R. flos-amygdalae* (Trávníček & Zázvorka 2005). Někdy používal v terénu synonyma odlišující se od nomenklatury použité později v Klíči, např. *R. pseudopersicinus* (namísto zveřejněného jména *R. flos-amygdalae*). U dvojice *R. grossus* a *R. kuleszae*, kde druhý z taxonů byl popsán v r. 1996 (Zielinski 1996) a podle všeho má poněkud odlišné ekologické nároky a tudíž i rozšíření, vyjadřoval při determinaci nejistotu, ačkoli byl s problematikou díky znalosti práce autora popisu Zielinského obeznámen. Z tohoto důvodu v soupisu uvádím směšný taxon *R. grossus* agg. (ačkoli na lokalitách 23, 101, 107 je v terénních záznamech explicitně zapsán *R. kuleszae*, z toho u lokalit 101 a 107 z r. 1997 jde o určení J. Holubem, u lokality 23 při návštěvě v roce 2001, tedy po úmrtí J. Holuba, byli přítomni P. Havlíček a J. Hadinec).

Obecně, vysvětlení Holubova zapisování „předjímaných“ jmen ostružiníků dle mého názoru není obtížné – jako monograf rodu udržoval intenzivní kontakty s evropskými botology a s některými i připravoval revize resp. popisy taxonů (exkurze za účelem sběru materiálu v co nejšířším území byly součástí tohoto procesu), takže jako pracovní názvy leckterá jména již používal. Společné popisy některých druhů s B. Trávníčkem uvedené v Klíči (Kubát et al. 2002) jsou příkladem. Protože jen na některých lokalitách návštěvných při našich exkurzích v Českomoravském meziohoří sbíral dokladový materiál (který bude patrně součástí pozůstalosti J. Holuba spravované J. Zázvorkou v BÚ AV ČR), považují zařazení všech dalších záznamů Holubových determinací do floristického souboru za prospěšné a jejich ignorování za stěžejí nahraditelnou ztrátu kvalitních dat.

Závěr

Příspěvek přináší starší floristické údaje, shromážděné zhruba během 90. let minulého století z biotopově značně heterogenního fytogeografického okresu českého mezofytika Českomoravské meziohoří. Studentské exkurze spolufinancované z několika „pionýrských“ grantových projektů z počátků novodobé transformace výzkumu a univerzitního školství po r. 1989 posloužily k poznání detailnějšího rozšíření části rostlinných druhů v území, jež můžeme chápat jako významnější křižovatku migračních cest, nacházející se v místě procházejícího hlavního evropského rozvodí. Důležitou motivací k původně nezamýšlenému floristickému výstupu jsou také rychle probíhající změny krajiny, které mohou vést k srovnávacímu studiu stavu biotopů v časových řadách. Zachyceny byly jak výskyty potvrzující kontinuitu některých ochrannářsky cenných stanovišť, tak výskyty nové. Vybrané aspekty distribuce taxonů jsou krátce komentovány, a to zejména s ohledem na podstatné přispění jednotlivých floristů ke vzniku předloženého souboru údajů, aby bylo kritickému čtenáři příspěvku v rámci možností usnadněno posoudit stupeň věrohodnosti.

Poděkování

Získání zde zveřejněných údajů bylo podpořeno následujícími projekty: Příroda „střechy Evropy“ jako součást kulturního dědictví ČR – projekt EXTRA, 1993–1994, MŠMT ČR; Biomonitorování reprezentativní sítě VKP centrální části Českomoravského meziohří (revize stavu ekosystémů v SZ části evropského rozvodí) – projekt ČÚOP, 1994–1995, MŽP ČR; Ekologické funkce severovýchodní části hlavního evropského rozvodí (příspěvek k ekologické výchově) – projekt FDR/0487, 1995, Fond rozvoje vysokých škol, MŠMT ČR; Ochrana biodiverzity a krajinného rázu Českomoravského meziohří – projekt PPŽP/610/9/96, 1996, MŽP ČR. Poděkování dále patří všem v úvodu jmenovaným participantům na projektech a exkurzích, zejména těm, kteří dodali dílčí sumarizace pro závěrečné projektové zprávy, a recenzentům resp. členům redakční rady Zpráv ČBS, kteří pečlivě původní rukopis pročetli, připomínkovali a přispěli tak k finalizaci tohoto příspěvku.

Literatura

- Bureš L. & Burešová Z. (1971): Příspěvek k poznání floristických poměrů Třebovského meziohří. – Pr. a Stud., přír., Pardubice, 3: 23–54.
- Bureš L. (2001): Navrhovaná přírodní rezervace Za horama: plán péče 2002–2011. – Ms., 12 p. [Depon. in: Okresní úřad Ústí nad Orlicí]
- Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1992): Významné krajinné prvky východních Čech, okres Ústí nad Orlicí. – ČÚOP Pardubice.
- Faltysová H., Matoušková H. & Hille J. (1993–1994): Významné krajinné prvky východních Čech, okres Ústí nad Orlicí. – ČÚOP Pardubice.
- Hadinec J. & Lustyk P. (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. (2002): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 37: 51–105.
- Holub J. (1995): Rubus L. – ostružiník. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky 4: 54–206, Academia, Praha.
- Kaplan Z. & Krátký J. (2014): K hodnocení původnosti *Aurinia saxatilis* v Pelinách u Chocně. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 49: 303–314.
- Kovář P. (1972): Krátký floristický příspěvek ke květeně České Třebové a okolí. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 7: 157–158.
- Kovář P. (1973): Příspěvek k vegetaci v údolí Třebovky u České Třebové I. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 8: 130–136.
- Kovář P. (1977): Příspěvek ke květeně v údolí Třebovky u České Třebové II. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 12: 16–20.
- Kovář P. [ed.] (1978): Příspěvek k floristickému výzkumu Českomoravského meziohří s geobotanickými poznámkami. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 13: 1–15.
- Kovář P. (1976–1979): Soubor více než 100 škrtačích seznamů flóry východních Čech. – Ms. [odevdáno E. Hadačovi pro připravovanou Květenu východních Čech]
- Kovář P. (1983): Příspěvek k fytogeografii Českomoravského meziohří (s doplňky k flóře za léta 1977–1981). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 18: 49–60.
- Kovář P. (2002): Ekologická synchronie: paralelní koridory v krajině a rostliny (případová studie: *Bunias orientalis* L. v polokulturní krajině říční nivy). – In: Maděra P. [ed.], Ekologické sítě, Geobiocenologické spisy, svazek č. 6, p. 13–18, MZLU, Brno.
- Kovář P. (2005): K čemu jsou rostlinám dobré koleje a nádraží. – Živa 53(1): 13–15.

- Kovář P., Jirásek J. & Grundová H. [eds] (1996): Floristické kursy ČSBS ve Svitavách (11.–17. 7. 1965) a v Lanškrouně (2.–10. 7. 1970). – Zprávy Čes. Bot. Společ. 31, příl. 1996/2: 1–74.
- Kovář P., Janoušková P., Koppová J., Köppl P. & Křivánek M. (2007): River landscapes and extreme floods in Central Europe (1997, 2002): need for long-term research. – Novit. Bot. Univ. Carol. 18: 71–90.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtěk J. jun., Kaplan Z., Kirschner J. & Štěpánek J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.
- Lustyk P. (2009): Botanický inventarizační průzkum přírodní rezervace Rohová. – Ms., 32 p. [Depon. in: Krajský úřad Pardubického kraje, Pardubice]
- Lustyk P., Hadinec J. & Kovář P. (2005): Podivuhodné příběhy rostlin: hladýš andělikový na Svitavsku. – Živa 53(2): 63–64.
- Procházka F. & Kovář P. (1976): Květena železničního uzlu v České Třebové. – Pr. a Stud., přír., Pardubice, 8: 127–134.
- Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostřice České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Lesnická Práce, Kostelec nad Černými lesy.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky I: 103–121, Academia, Praha.
- Trávníček B. & Zázvorka J. (2005): Taxonomy of *Rubus* ser. *Discolores* in the Czech Republic and adjacent regions. – Preslia 77: 1–88.
- Zielinski J. (1996): *Rubus kuleszae* (Rosaceae) – a new bramble species of section *Corylifolii* from Poland. – Fragm. Florist. Geobot. 41: 249–254.

Došlo dne 15. 3. 2015